Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1997 йил 18 октябрь, шанба • № 83 (10.962) • Эркин нархда сотилади

Сермазмун кунлар

◆ ЎТГАН ҳафтамиз ҳам сиёсий, иқтисодий, ижтимоий воқеаларга бой бўлди. Давлатимиз бошлиғининг хайрли сафарлари, уюштирилган халқаро анжуманлар, чет эллик меҳмонларнинг мамлакатимизга ташрифлари, бўлиб ўтган қатор мулоқотлар Ўзбекистонимизнинг жаҳон ҳамжамиятида тобора фаолроқ саъй-ҳаракат кўрсатаётганлигидан далолат бериб турипти.

◆ ПАХТАЧИЛИКНИ тараққий эттириш мамлакатимиз иқтисодий ривожининг устувор йўналишидир. Зотан, пахта тараққиётнинг муҳим молиявий манбаларидан бири. Пахтачилик истиқболини эса илғор техника воситаларисиз тасаввур этиб бўлмайди. Президентимиз Ислом Каримов чоршанба куни юқоридаги масалаларга дахлдор ишлар билан танишиш мақсадида «Тошкент трактор заводи» давлат ҳиссадорлик жамиятида бўлди.

◆ ПОЙТАХТИМИЗДА Орол денгизи ҳавзаси муаммолари бўйича халқаро учрашув бўлиб ўтди. Республикамиз Президенти Ислом Каримов мазкур учрашув қатнашчиларига махсус табрик йўллади. Оролбўйи экологияси, атроф муҳитни муҳофаза қилиш, соғлиқни сақлаш ва аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш ва бошқа масалаларни муҳокама этган анжуман пайшанба куни ўз ишини якунлади.

◆ БИР КУННИНГ ўзида тўрт мамлакат — Чехия Республикаси, Жанубий Африка Республикаси, Грузия Республикаси, Гвинея Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчилари Президентимизга ишонч ёрлиқларини топширдилар.

◆ ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказида Ўзбекистон ҳукумати билан Оврупода Ҳавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилотининг (ОҲҲТ) демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси ўртасида ўзаро ҳамфикрлик меморандуми имзоланди.

◆ ПОЙТАХТИМИЗ ва мамлакатимизнинг қатор бошқа шаҳарларида Оврупо Иттифоқининг ТАСИС дастури доирасида кенг кўламда учрашувлар ва семинарлар ўтказилмоқда. Уларда АҚШ, Олмония, Греция каби давлатлардан келган машҳур ҳуқуқшунос олимлар, халқаро экспертлар, шунингдек, республикамиз тегишли вазирлик ва идораларининг масъул ходимлари ҳамда вакиллари қатнашмоқдалар.

◆ ҚУВАЙТ давлати Миллий Ассамблеяси раисининг ўринбосари Талал Муборак ал-Айяр бошчилигидаги делегацияси Ўзбекистон Олий Мажлисига ҳамда республика Вазирлар Маҳкамасига ташриф буюрди. Мулоқотлар чоғида иккала мамлакат муносабатлари билан боғлиқ қатор масалалар муҳокама қилинди.

◆ РЕСПУБЛИКА Вазирлар Маҳкамасида Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга оширувчи республика комиссиясининг дастлабки мажлиси бўлди. Миллий дастурнинг устувор масалаларини бажаришга масъул бўлган ишчи гуруҳлар олдида турган вазифалар ҳамда Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга оширишни таъминловчи меёрий ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқишига тааллуқли масалалар муҳокама этилди.

МУБОРАК АЙЁМЛАР

Шу кунларда мамлакатимиз халқи Ватанимизнинг қадимий шаҳарлари — Бухоро ва Хиванинг 2500 йиллик тўйини нишонлашга қизғин ҳозирлик кўрмоқда

ИСТИҚЛОЛГА эришган Ўзбекистон ўзининг тараққиёт йўлини белгилар экан, аввало, унинг заминини, асосини яратишга, мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берди. Ана шу тамал тошларидан бири буюк келажакни қуриш йўлидаги ислоҳотлар, амалга оширилаётган саъй-ҳаракатлар бўлса, иккинчиси-халқимизнинг ўзлигини англаши, демакки, буюк тарихимиз, анъаналаримизнинг тикланиши бўлди. Бу йўлда республикамизда жуда катта ишлар қилинди ва қилинмоқда.

Энг муҳими биз буюк ўтмишимизни, тарихимизни бор бўй-басти билан дунёга англата олдик.

Бугун Бухоро ва Хиванинг 2500 йиллик тўйининг дунё миқёсида — БМТнинг ЮНЕСКО ташкилоти эътиборида нишонланаётганлиги ҳам аслида ўзбек тарихининг, ўтмишининг, маданияти ва маънавиятининг жаҳон тан олиб турганлигининг қонуний ҳосиласидир. Зеро, бу шаҳарларнинг умумжаҳон тараққиётига, маданиятига, фан ва илмига қўшган ҳиссаси ғоятда беқиёсдир. Бухоро ва Хива ҳали-ҳануз дунё одамларини бунёд этилган ўзининг ажойиб бинолари, миноралари ва ёдгорликлари юксаклиги, меъморий жиҳатдан бетакрорлиги билан ҳайратга солиб келмоқда.

Фақат бугина эмас. Бу шаҳарлар асрлар давомида инсониятга нур, маърифат, маданият тарқатиб келди. Бу шаҳарларда вояга етган Ибн Сино, Ал-Хоразмий, Ал-Бухорий, Ал-Беруний каби алломалар ўзларининг ақл-идроклари, илм-фан ва маданиятга қўшган ҳиссалари билан етти иқлим олимларининг муаллимларига айландилар.

Бугун ана шу табаррук шаҳарлар бутун дунёдан меҳмонлар кутмоқда. Республикамиз раҳбарияти ҳар икки шаҳарнинг икки ярим асрлик тўйини ўтказишга ҳар томонлама катта эътибор бердилар. Ўтган қисқа фурсат ичида Бухоро ва Хивадаги тарихий обидаларни таъмирлаш, ободонлаштириш йўлидаги тадбирлар амалга оширилди. Сўзсиз эрта-индин ўтказилажак шаҳарларнинг тўйлари ҳам узоқ вақтгача иштирокчиларнинг қалбида, хотирасида қолади. Чунки, бу шаҳарлар ана шундай табаррук ва муборакдир.

Тарихи буюк юртнинг келажаги ҳам буюк, дейдилар. Бухоро ва Хивадек улуғ шаҳарларни бунёд этган халқимиз ўзини англади. Тараққий этган янги жамият қуриш йўлидан у дадил олға бормоқда. Бухоро ва Хива ҳаётидаги муборак айёмлар ҳам ана шу йўлда бизга янги маънавий озиқа ва руҳ беражак!..

ОҚҚЎРҒОННИНГ ОҚ ХИРМОНЛАРИ

ТУМАН ПАХТАКОРЛАРИ ЙИҒИМ-ТЕРИМ СУРЪАТИНИ ТОБОРА ОШИРМОҚДАЛАР

ЎША КУН оққўрғонликларнинг хаёлидан ҳали-вери кўтарилмаса керак. Далаларда нав-ниҳоллар бир қарич бўй чўзган, экинларнинг парвариши жадал бораётган кезлар эди. Аммо, иккинчи майга ўтар кечаси юз берган табиий офат деҳқонларнинг тўрт ойлик меҳнати самарасини бир зумда йўққа чиқарди. 20 минг гектарга яқин майдондаги экин ва боғ-роғлар довул, жала ва дўлдан йўқ бўлди. Бироқ, бу офат деҳқонларнинг кўнглини чўктиролмади. Ҳукумат ёрдам қўлини чўзди. Вилоятдаги қатор хўжаликлар эртасигаёқ техника, ишчи кучи, маъданли ўғит ва уруғлик билан Оққўрғон туманига ёрдамга етиб келдилар. Олим ва мутахассислар, тажрибали деҳқонлар аҳволни синчиклаб ўрганиб, ҳали ҳам кеч эмас, дўл урган майдонларга қайта экин экиб, яхши парвариш қилинса, рисоладагидай ҳосил етиштириш мумкин, деган хулосага келдилар.

ҲАВО жўнашиб кетиб, ер етилиши билан экиш-тикиш бошланиб кетди. Қисқа фурсатда 14,7 минг гектар майдонга чигитнинг «С-65-24» ва «Наманган-77» навлари экилди. Экиш-тикишдан олдин маъданли ва маҳаллий ўғитлар билан туйинтирилганлиги сабабли тез орада барча пайкалларда текис ниҳоллар униб чиқди. Ғўза парвариши мутахассисларнинг тавсиясига қатъий риоя қилинган ҳолда олиб борилди. Натижа кутилганидан аъло бўлди. Туман ҳосил комиссияси сентябрь ойи бошларида текшириш ўтказиб, хўжаликларда белгиланган 39 минг тонналик режани қоплайдиган даражада ҳосил етиштирилган деган хулосага келди.

— Бу йилги деҳқончилик барча хўжаликларда пахта йиғим-теримига бошқача ёндашишни талаб қилди, — дейди туман ҳокими Абдуғани Деҳқонов. — Шу сабабли барча майдонларда ғўза баргини эрта тўктириб, ҳосилнинг текис етилишига эришдик. Хўжаликлардаги мавжуд терим ва транспорт техникаси сифатли таъмирланди. Кишилар ўртасида кенг тушунтириш ишларини олиб бордик. Кўсакларнинг камида 80 фоиз қисми очилиб бўлгач, машина терими бошлаб юборилди. Ҳозир далаларда 17 минг теримчи ва 200 га яқин машиналар ишлаяпти. Уларга унумли меҳнат қилишлари ва яхши ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароитлар яратилган. Иш ҳақи тўлаш ва моддий рағбатлантириш қатъий йўлга қўйилди. Ҳар беш кунда терилган пахтанинг ҳисоб-китоби чиқариляпти. Хўжаликларда «Барча ўнғайликлар далада ишлаётганлар учун, уларнинг унумли меҳнат қилишлари учун», деган шиорга амал қиляптилар. Савдо, соғлиқни сақлаш, маиший хизмат муассасалари дала шийпонларига кўчиб чиқиб, кишиларга хизмат кўрсатмоқдалар. Пахта йиғим-терими шу тарзда ташкил этилгани ҳозир ўз самарасини берaяпти. Туманимиз кунлик пахта топширишда салкам тўрт фоизга чиқиб олди. Кунига 1500 тонна атрофида ҳосил топширилмоқда. Машиналар билан эса 700-750 тонна пахта терилаётир.

...Кунлик пахта териш маълумотига кўз ташлаймиз. «Гулистон» жамоа хўжалиги, Султон Сегизбоев номли корпорация, «Оққўрғон» ширкатлар бирлашмаси олдинда боришяпти. Туман бўйича кунига 2,5 фоиздан кам миқдорда пахта топширилаётган хўжаликлар умуман йўқ. Улар ҳам суръатга суръат қўшмоқдалар.

«Оққўрғон» хўжалигида табиий офат юз берган куниёқ бўлиб, аянчли аҳволнинг гувоҳи бўлгандик. Ўшандан бери туманга тез-тез келиб, хўжаликнинг меҳнат шижоатлари ҳақида кўп ёздик. Бугун ҳокимга «Оққўрғон» ширкатлар бирлашмасида пахта йиғим-териминининг бориши билан танишмоқчи эканлигимизни айтдик.

— Маъқул, — деди ҳоким Абдуғани Деҳқонов. — уларнинг иш тажрибаларини, меҳнат шижоатларини кенг ёйсак фойдадан ҳоли бўлмайди.

Хўжалик қишлоғининг кўчалари кимсасиз, чунки, ҳамма этак тақиб, далада пахта тераяпти.

— 2250 киши теримга чиққан, — деди бирлашма бош ҳосилоти Саидмурод Чегабоев, — ҳеч ким уларни мажбур қилаётгани йўқ. Ҳамма ўз хоҳиши билан теримга отланган. Мавсум олдидан аҳолини тўплаб, уларга ҳозирги об-ҳавонинг ғанимат эканлигини, ҳосилни ёғин-сочинга қолдирмай йиғиб-териб олсак турмуш таъминоти яхши бўлишини тушунтирдик.

Бош ҳосилот йўл-йўлакай хўжаликда иш ҳақи тўлаш ва моддий рағбатлантиришнинг энг мақбул усули қўлланилаётганини ҳикоя қилиб борди.

— Бирлашма бўйича биринчи бўлиб бажарган ширкат бошқарув қарорига биноан 100 минг сўм, иккинчи бўлиб бажарган ширкат 80 минг сўм, маррага учинчи бўлиб етган ширкат эса 60 минг сўм мукофот пули олади, — деди у. — Хўжаликдан олдин режасини бажарган ширкатларга ҳам 50 минг сўмдан мукофот пули ажратилган. Булардан ташқари бригадалар учун ҳам 15 минг сўмгача соврин бор. 150 тонна пахта терган механизатор 10 минг сўм, 120—150 тоннагача ҳосил топширган механик-ҳайдовчи эса 7 минг сўм, 100 тонна пахта топширган механизаторга 5 минг сўм мукофот пули тақдим этилади.

...Тиркаш Каримов бошчилик қилаётган 6-ширкат деҳқонлари дўл урган кундан ўн кун ўтмасданоқ 390 гектар майдонга чигитни экиб бўлган эди. Тиркаш аканинг тажрибакорлиги қўл келди. Унинг таклифи билан ғўзаларни биринчи суғориш қўшариқ олиб ўтказилди, иккинчи сув эса фақат тунда берилди. Озиқлантириш ва культивация оби-тобида бажарилди. Кишилар ҳар бир туп ғўзанинг серҳосил бўлиб ўсиши учун ёз бўйи жасорат кўрсатиб ишладилар. Ғўза баргини тўктириш ҳам Тиркаш аканинг тавсияси билан икки марта ўтказилди. Ҳосил йиғим-теримига эса кўсакларнинг 90 фоиз қисми очилиб бўлгач, ёппасига киришилди.

— Ҳозир 230 киши пахта теряпти, — деди Тиркаш Каримов, — учта машинамиз бор. Уларнинг ҳар бири билан кунига етти тоннага етказиб пахта терилаяпти. Биринчи теримдаёқ гектаридан 28 центнердан ҳосил оляпмиз. Режамиз эса 27,2 центнер. Орадан ўн кунни ўтказиб, машиналарни яна далага киритамиз ва ҳосилдорликни 35 центнерга етказамиз.

Ширкатда машина терими фақат икки марта ўтказилади. Бу ташаббусни 120 гектар майдонда деҳқончилик қилаётган Эргаш Соғинтоев бошлиқ бригада бошлаб берди. Бригаданинг Рустам Мамадалиев, Саидраҳмон ва Мирзакарим Тошданбеков каби механизаторлари ёз бўйи тер тўкиб ишлаб, мўл ҳосил етиштирилишига эришган эдилар. Ҳар учала механик-ҳайдовчи кунига ўз машинаси билан 7—8 тоннадан пахта термоқда. 32 теримчи эса кунлик иш миқдорини ошириб бажаряпти. Ҳабиба Мамадалиева, Улбўсин Ғойибназарова, Исмат Эшмуродовлар эса хирмонга 120—130 килограммдан пахта тўкмоқдалар.

Шу куни хўжаликнинг бошқа ширкат ва бригадаларида ҳам бўлиб, кишилар зўр шижоат кўрсатиб меҳнат қилаётганлиги гувоҳи бўлдик. Сирасини айтганда Султон Сегизбоев номли корпорацияда, «Гулистон» жамоа хўжалигида ана шундай юқори меҳнат кўтаринкилиги давом этяпти. Бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўп пахта терилмоқда.

....Кун оғди, қош қорайди. Теримчилар қишлоққа қайтишди. Дала йўлларини тўлдириб пахта ортган тирков ва машиналар карвони силжиди. Аммо пахтазорда терим машиналарининг гулдуроси ҳамон тинмасди. Йўлга чиқиш олдидан яна туман ҳокими Абдуғани Деҳқонов билан суҳбатлашдик.

— Хўжаликлар билан боғландим, — деди у. — Бугун тўрт фоиз атрофида пахта топширамиз. Тунда ҳам машиналар билан пахта теришни йўлга қўйдик. Эрта-индин теримчилар сони янада кўпаяди, кунлик суръатни беш-олти фоиздан оширамиз. Шу тарзда теримни давом эттириб, давлатга 39 минг тоннадан зиёд пахта топширилишига ва йиллик режанинг, албатта, бажарилишига эришамиз...

Рафиқ ТУРСУНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1. «Оққўрғон» ширкатлар бирлашмаси бригада бошлиғи Бектўра Жумаев, ширкат раҳбари Абдусамат Бўриқулов ва механизатор Холмурод Жўраев.
2. «Гулистон» жамоа хўжалигининг илғор бригадаси бошлиғи Файзулла Маъдиев.
3. «Оққўрғон» ширкатлар бирлашмасининг 2-бригадаси теримчиси Шоҳида Муродова.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

ТАҲРИРИЯТДАН: оққўрғонликларнинг терим стратегияси ўз самарасини берди. Мана уч кундирки туман режанинг 4 фоизидан ошириб ҳосил топширмоқда.

Жаҳонда нима гап?

◆ БУГУН Озарбайжон халқи ўзининг миллий байрами — Мустақиллик кунини тантанали равишда нишонлайди. Ўзбекистон билан Озарбайжон ўртасидаги сиёсий ва иқтисодий муносабатлар тобора юқори поғонага кўтарилиб бормоқда. Мамлакатларимизаро дўстлик ва ҳамкорликнинг янги саҳифаси Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 1996 йил майида Бокуга расмий ташриф буюрган кунда бошланган эди. Бу жараённи Озарбайжон Президенти Ҳайдар Алиевнинг шу йил июнь ойида Тошкентга қилган расмий жавоб визити мустаҳкамлади.

◆ ЎЗБЕКИСТОН Республикасининг Буюк Британия элчихонасида Ўзбекистон билан Исландия Республикаси ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш тўғрисидаги қўшма баёнот имзоланди.

◆ АҚШ Президенти Билл Клинтоннинг Жанубий Америка мамлакатлари бўйлаб сафари давом этмоқда. У аввал Вэнесуэлада, сўнгра Бразилияда бўлди. Мазкур ташриф давомида АҚШ билан Жанубий Америка давлатлари ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлаш кўзда тутилмоқда.

◆ ИРОҚ шимолида яшаётган курдлар яна бирбирларини ўлдира бошладилар. Масъуд Барзоний бошлиқ Курдистон Демократик Партияси ва Жалолат-Талабоний раҳбарлигидаги Курдистон Ватанпарварлик Иттифоқи ҳарбий жангарилари душанба куни урушга киришиб кетдилар. Гап шундаки, КДП ва КВИ ўртасида Курдистон Ишчи Партиясини қўллаб-қувватлашда катта ихтилофлар келиб чиқди. АҚШ, Англия ва Туркия томонларни жангларни тўхтатишга даъват этдилар. Лекин, ҳозирча бу саъй-ҳаракатдан ҳеч қандай натижа чиқмаётир.

◆ «ТОЛИБОН» ҳаракатининг тўрт аъзоси Кобул майдонида тўпланган минглаб кишилар кўз ўнгида қатл этилдилар. Улар пора олиб, ўзларининг ишғол қилиб турган ҳарбий ҳудудларини душманга топширишда айбландилар.

◆ БИР ой муқаддам биз «Тошкент ҳақиқати»да «Афсонавий инқилобчи»,Фидел Кастронинг сафдоши Эрнесто Че Геваранинг ва унинг гуруҳи жангчиларининг хоклари Боливиядан Кубага келтирилганлиги борасида хабар берган эдик. Яқинда эса уларни дафн этиш маросими бўлиб ўтди. Бу маъракада Кубанинг юқори мартабали партия ва давлат арбоблари иштирок этдилар.

◆ СЕУЛ мавзе суди Жанубий Корея президенти Ким Ен Самнинг иккинчи ўғли — Ким Хен Чхолни уч йиллик қамоқ жазоси ва икки миллиард вон (2,15 миллион доллар) жарима тўлашга ҳукм этди. У порахўрликда ва солиқ тўлашдан бош тортишликда айбланган эди.

◆ ВЛАДИКАВКАЗ — Цхинвали йўналишида қатнайдиган йўловчи автобус ичида тўла одамлар билан 15 метрлик баландликдан қулаб тушди. Бироқ, худо ярлақаб, ҳеч ким нобуд бўлмади. Айрим жароҳат олган кишилар эса Нузал қўрғонидаги шифохонага жўнатилдилар.

◆ ОЛМОНИЯНИНГ Триест шаҳрида қиморхоналар кўп. Лекин, Мордихай Арви деган кимсани ҳеч ким ўйингоҳларга яқин йўлатмас эди. Посбонлар уни эшикданоқ орқага қайтарардилар. Гап шундаки, қартада бу йигитни ҳеч ютиб бўлмасди, уни одамлар фирибгар деб ўйлайдилар. Зимдан олинган суратлар ва бошқа чоралар эса бу гапни тасдиқламасди. Яқинда М. Арви қазо қилди. Ўлими олдидан у барча қарталарни орқасидан яққол кўриш қобилиятига эга бўлганлигини тан олди.

ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ — ФАРОВОНЛИК МАНБАИ

Тошкент вилояти фаолларининг бўлиб ўтган йиғилишида қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштириш, мавжуд камчиликларни бартараф этиш масалалари муҳокама этилди

Амалий ва танқидий руҳда ўтган фаоллар йиғилиши иштирокчилари республика Президенти Ислом Каримовнинг шу йил 7 октябрь куни қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича республика Комиссияси мажлисида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар ҳамда вилоят қишлоқ хўжалигида йўл қўйилаётган камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш, 1997 йил пахта ва бошқа экинлар ҳосилини нес-нобуд қилмай, қисқа фурсатларда йиғиб-териб олиш юзасидан ўзларининг фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

(Вилоят фаоллари йиғилиши ҳақидаги ҳисоботни газетанинг 2—3-саҳифаларида ўқийсиз).

Вилоят туманларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1997 йил 17 октябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Биринчи устун — туманлар, иккинчи устун — бир кунда, учинчи устун — мавсум бошидан бери

Ўртачирчиқ	2,25	82,59
Юқоричирчиқ	2,88	81,40
Чиноз	1,32	73,93
Янгийўл	1,80	69,84
Бўка	2,10	67,14
Бекобод	1,89	65,71
Пскент	1,64	61,05
Қуйичирчиқ	2,15	55,76
Оққўрғон	4,12	38,24
Вилоят бўйича	2,33	64,45
1996 йилда бўлган эди	1,31	62,90

ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ – ФАРОВОНЛИК

Тошкент вилояти фаолларининг бўлиб ўтган йиғилишида қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштириш, мавжуд камчиликларни бартараф этиш масалалари муҳокама этилди

ИЛГАРИ хабар берганимиздек, шу йилнинг 14 октябрь куни вилоят ҳокимлигида республика Президенти Ислом Каримовнинг қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссияси мажлисида сўзлаган нутқида ўртага қўйилган вазифаларни амалга оширишга бағишланган фаоллар йиғилиши бўлиб ўтди.

Мамлакатимизда, дарҳақиқат, ҳамма соҳада ислоҳотлар кўлами кенгайиб бормоқда. Бу ислоҳотларни амалга оширишдан бош мақсад — инсон манфаатларини таъминлаш, ҳаётимизни янги босқичга кўтаришдан иборатдир. Республика комиссияси мажлисида ҳам қишлоқ хўжалигидаги аҳвол, ислоҳотларнинг бориши шу нуқтаи назардан чуқур таҳлил этилди. Зеро, қишлоқ хўжалиги мамлакат тараққиётини таъминлашда энг муҳим соҳадир. Республикамиз Президенти бу борада эришилган ютуқларни таъкидлаш билан бирга камчилик ва нуқсонларни ҳам очиб ташлади, айни вақтда уларни бартараф этиш, ислоҳотларни чуқурлаштириш, тармоқни барқарор ривожлантириш юзасидан кенг кўламли фикр-мулоҳазаларини, таклифларини ўртага ташлади.

Мажлисда жойлардаги аҳвол хусусида гап борар экан, Тошкент вилояти қишлоқ хўжалигида бой берилаётган имкониятлар, йўл қўйилаётган камчиликлар борасида танқидий фикрлар билдирилди.

Фаоллар йиғилишида маъруза қилган вилоят ҳокими Эркин РЎЗИЕВ вилоят қишлоқ хўжалигидаги аҳволни таҳлил этар экан, асосий эътиборни республика комиссияси мажлисида қўйилган масалаларни бажариш йўлида амалга оширилиши зарур бўлган вазифаларга қаратди. Бу йиғилиш қишлоқ хўжалигида туб бурилиш ясаши лозимлигини таъкидлади.

Жуда катта салоҳиятга эга, ишчи кучи етарли, ернинг унумдорлиги юқори, сув танқислиги бўлмаган, қишлоқ хўжалиги, хусусан, пахтачилик билан шуғулланувчи асосий илм масканлари жойлашган, бу ердан энг тажрибали деҳқонлар чиққан, қолаверса, жуда катта имкониятлари мавжуд бўлган Тошкент вилояти нега шундай аҳволга тушиб қолди, деган ҳақли савол қўйилди. Бунга асосий сабаб туманларда мавжуд ички имкониятларни ишга солишга етарли эътибор берилмаётганлиги, айрим раҳбарларнинг боқимандалик кайфиятидан қутула олмаётганликлари, ишни ташкил этишда оқсаётганликлари, вилоятда илғор тажрибалар ва иш усуллари ўрганилмаётганлиги, деб жавоб берилди.

Дарҳақиқат, бу камчилик ва нуқсонлар қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштиришга асосий тўсиқ бўлмоқда, пировардида ҳосилдорлик пасаймоқда. Хусусан, 1996 йилда вилоятда пахта етиштирган 125 та хўжаликдан 48 таси режани бажармади. Бундай хўжаликлар Бекобод, Бўка, Янгийўл туманларида кўпчиликни ташкил этди. Энг ачинарлиси, бир хил табиий шароитда меҳнат қилаётган хўжаликларнинг кўрсаткичларида фарқ катта бўлмоқда. Масалан, 1996 йилда Бекобод туманидаги Навоий номли жамоа хўжалигида ҳар гектар ердан 27 центнердан пахта ҳосили олинган бўлса, унга туташ Бобур номли хўжаликда бор-йўғи 13,3 центнер ҳосил олинди. Чиноз туманидаги «Гулзоробод» жамоа хўжалигида 31 центнердан пахта олинган бир пайтда Охунбобоев номли жамоа хўжалигида бу натижа 15 центнердан ошмади.

Вилоят ғаллачилигидаги аҳвол ҳам қониқарли эмас. 1997 йилда ғаллачилик билан шуғулланган 200 та хўжаликдан 148 тасигина буюртмани адо этди. Энг ачинарлиси, ҳосилдорлик пасайиб кетяпти. Бекобод туманидаги «Навбаҳор» жамоа хўжалигида ҳар гектар ердан бор-йўғи 4,4 центнердан ғалла олинди. Бекобод, Чиноз, Янгийўл, Бўка туманларида ғаллачиликни ривожлантириш, ҳосилдорликни ошириш юзасидан етарли ишлар олиб борилмаяпти.

Чорвачиликдаги аҳвол ҳам тармоқда шошилинч чора-тадбирлар кўришни тақозо этмоқда. Вилоятда чорвачилик маҳсулотлари, мол туёғи ўсган бир пайтда Зангиота, Қибрай, Тошкент, Бўстонлиқ туманларида қорамол, қўй-эчки, соғин сигирлар сони камаймоқда.

Йиғилишда қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштириш, илғор иш усулларини жорий этиш, деҳқон-фермерлар фаолиятини такомиллаштириш, одамларда ерга, мулкка бўлган эгалик ҳиссини шакллантириш, даромадни тақсимлашда пайчилик усулидан кенг фойдаланиш борасида етарли ишлар қилинмаётганлиги рўй-рост айтилди. Ваҳоланки, бу борада иш бошлаган ва юқори кўрсаткичларга эришаётган хўжаликлар, илғор тажрибалар бор. Хусусан, Юқоричирчиқ туманидаги «Гулистон» корпорациясининг пайни жорий этишдаги иш усули аллақачон бошқа хўжаликларда ҳам оммалашиши лозим эди. Бу хўжаликда одамлар ўзларини ҳақиқий мулкдор сифатида ҳис этмоқдалар. Ерга, мулкка бўлган муносабат тубдан ўзгарди. Бунинг натижаси яққол кўринмоқда. 1996 йилда гулистонликлар 1593 гектар майдондаги пахтанинг ҳар гектаридан 32,5 центнердан, 814 гектар ғаллазорнинг ҳар гектаридан 45,6 центнердан ҳосил олдилар. Хўжалик 120,7 миллион сўм даромад олди. Бунинг салкам 8,5 миллион сўми соф фойда бўлди. Йил давомида ишлаган меҳнаткашларга олган пайлари ҳисобидан 4 миллион сўм дивиденд тўланди.

Бу натижалар ҳар бир туман, хўжалик раҳбарларидан тегишли хулоса чиқариб олишни талаб этмоқда. Республика комиссияси мажлисида юртбошимиз таъкидлаганидек, эндиликда замон, ҳаёт талабидан ортда қолиб бўлмайди. Шундай экан, ҳар бир хўжалик ўз шарт-шароитидан келиб чиқиб, янгича ишлашга ўтиши шарт. Бу одамлар саъй-ҳаракатида, онгида, турмуш тарзида сезилиши лозим.

Бу борада вилоятда дастлабки ишлар бошланди. 1998 йилдан эътиборан Оққўрғон туманидаги барча хўжаликлар пайчилик усулида ишлашга ўтадилар. Айни кунларда ҳисоб-китоб ишлари олиб боріляпти ва ҳужжатлар тайёрланмоқда.

Бугун ер унумдорлигини ошириш, экинлар ҳосилдорлигини кўтариш устида гап бораётган экан, бу масалани уруғчиликни ҳал этмасдан туриб ечиб бўлмаслиги маълум бўлиб қолмоқда. Вилоятда бу борадаги ишлар ҳам талабга жавоб бермайди. Айниқса, пахта ва ғалла навлари устида ишлаш, ҳар бир туман, керак бўлса, хўжаликнинг ўз шарт-шароитлари ва иқлимига мос навларни танлаб экиш жуда муҳимдир. Бу сўзлар чорвачиликка ҳам тааллуқли. Вилоятдаги 34 та наслчиликка ихтисослашган хўжаликларнинг фаолияти ҳам талабга жавоб бермаяпти. Вилоят шароитида юқори маҳсулот берган моллар зоти тобора камайиб бормоқда.

Шуни айтиш керакки, йиғилишда вилоятдаги аҳвол таҳлил этилар экан, фақат камчиликларни таъкидлаш билан чекланилмади. Аксинча, қишлоқ хўжалигидаги аҳволни барқарорлаштириш, ислоҳотларни чуқурлаштириш юзасидан амалий таклиф-мулоҳазалар билдирилди. Аслида ҳам бугунги вазият вилоятда қишлоқ хўжалигидаги ишларимизни тубдан қайта қуриш учун мукаммал тизим ва тадбирлар зарурлигини кўрсатиб турипти. Бунинг учун қуйидаги масалалар амалга оширилиши алоҳида қайд этилди:

Биринчидан, энг катта иллат боқимандаликдан қутулишимиз зарур. Бу ҳар бир раҳбар, ходимдан ўз ишига масъулият билан ёндашишни талаб қилади. Энди менга кимдир қилиб беради деган замоннинг даври ўтди. Республикамиз бозор иқтисодига кириб бормоқда. Бозорнинг эса ўз қонун ва қоидалари бор. У ҳар биримиздан тинимсиз изланишни, ташаббус кўрсатиб меҳнат қилишни тақозо этади.

Йиғилишда таъкидланганидек, бундан буён ҳар бир раҳбарнинг ишига шу нуқтаи назардан баҳо берилади ва қатъий чоралар кўрилади.

Иккинчидан, ҳар бир вилоят, туманнинг ўз тажрибаси, деҳқончиликда ўз анъаналари бор. Тошкент вилоятида ҳам пахтачилик, ғаллачилик, чорвачилик ва бошқа соҳаларни ривожлантиришда оммалаштирса арзийдиган иш усуллари мавжуд. Улар устида жиддий ишлаш керак.

Учинчидан, Тошкент вилоятида азалдан деҳқончиликда, хусусан, пахтачиликда техниканинг аҳамияти катта бўлиб келган. Афсуски, сўнгги пайтларда уни асраб-авайлаш, самарали фойдаланиш устида етарли ишлар қилинмади. Эндиликда хўжаликларни замонавий қишлоқ хўжалиги техникалари билан таъминлаш, уларни ишлатадиган етук механизаторлар тайёрлаш борасида жиддий ўйлашимиз зарур.

Тўртинчидан, деҳқончилик маданиятини ошириш, пахта, ғалла ва қишлоқ хўжалигининг бошқа экинларидан юқори ҳосил олишга замин яратиш, бунинг учун маҳаллий шароитларга мос уруғ ва навларни яратиш устида тадқиқотлар қилишимиз керак. Бугунги кунда вилоят туманларида амалда ўнлаб ғўза навлари экилмоқда. Бу мутлақо қониқарсиз аҳволдир. Шунинг учун деҳқонларнинг мавжуд илмгоҳлар ва олимлар билан ҳамкорлигини йўлга қўйиб, вилоят шароитига мос навлар яратиш борасида изланишимиз керак.

Бешинчидан, қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштириш бош вазифадир. Бу гапнинг мағзини хўжалик юритишни такомиллаштириш, пай, пудрат ва ижара усулларини ривожлантириш, деҳқон-фермер хўжаликлари фаолиятини такомиллаштириш ва кенгайтириш, айни вақтда, қишлоқ хўжалигига саноатни олиб кириш, ортиқча ишчи кучларини муқобил соҳаларга жалб этиш ташкил этади. Бу вилоят ҳокимлигининг устувор стратегиясидир. Буни амалга ошириш учун ҳар бир туманда мукаммал дастур бўлиши лозим.

Олтинчидан, қишлоқ хўжалиги бўғинларини, хўжаликларни бугунги кун талабига жавоб берадиган ходимлар, мутахассислар билан мустаҳкамлаш, ёшларга кенг йўл бериш, уларнинг ташаббускорлигини, изланишларини қўллаб-қувватлашдир. Бу жуда муҳим масала. Фақат чуқур иқтисодий билимга эга бўлган, бозор иқтисодиётининг талабларини ўрганган кадрларгина эртага тармоқни ривожлантиришлари мумкин. Буни ҳаёт исботламоқда. Вилоятда бу борада ҳам мукаммал тадбирлар ишлаб чиқилиши керак.

Фаоллар йиғилишида булардан ташқари қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилишга қаратилган қонунлар, ҳукумат қарорларининг айримларини такомиллаштириш юзасидан ҳам фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Амалий ва танқидий руҳда ўтган йиғилишга хулоса қилиб, шуни айтиш керакки, мазкур мажлисда вилоят қишлоқ хўжалиги ва умуман агросаноат мажмуида чуқур силжишларга эришиш, ислоҳотларни чуқурлаштириш, илғор иш усулларини жорий этиш, қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини кўтариш билан боғлиқ тўпланиб қолган бошқа масалалар ҳам чуқур муҳокама этилди ва аниқ вазифалар белгилаб олинди. Бу тез кунларда вилоятдаги қолоқликка барҳам бериш ва 1997 йилги пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалиги экинлари йиғим-теримини муваффақиятли якунлаш, режаларни муваффақиятли бажаришга умид боғлайди.

Мирзахўжа ҚАЛҚУЛОВ, Юқоричирчиқ тумани ҳокими:

— Шу йил 7 октябрь куни Президентимиз Ислом Каримовнинг қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссияси йиғилишида сўзлаган нутқини телевидение орқали тингладим. Дарҳақиқат, иқтисодиётимизнинг самарадорлигини ошириш, халқимиз рўзғорини бут қилиш, эртанги кунимизни режалаш, турмуш маданиятимизни юксалтиришга даҳлдор барча муаммоларнинг ечими қишлоқ хўжалигининг равнақи билан боғлиқ. Бу тармоқни кўтармасдан туриб, фаровонликни таъминлаш мумкин эмаслигини ҳаётнинг ўзи кўрсатди.

Шу жиҳатдан олганда туманимизда сўнгги йилларда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш йўлида бир мунча ишлар қилинди.

Аввало, қўйилаётган талабларни алоҳида масъулият билан англаб олишга интилдик. Натижада ерга, техникага бўлган муносабат ўзгара бошлади. Шу жараёнда хўжаликларда мулкка нисбатан ижобий туйғуни шакллантиришга ҳаракат қилдик. Шу тариқа собиқ «Политотдел» жамоа хўжалиги «Дўстлик» ҳиссадорлик жамиятига, «Гулистон» жамоа хўжалиги эса корпорацияга айланди ва пай усулида ишлашга ўтдилар. Мулк шаклининг ўзгарганлиги хўжаликларнинг ҳам, меҳнаткашнинг ҳам моддий манфаатдорлигини оширди. Шу боис бўлса керак, 1992—93 йилларда пасайиб кетган пахта ҳосилдорлиги 1994 йилдан бошлаб кўтарила бошлади. Хусусан, ўша йилда ҳар гектар ердан 24 центнердан пахта олинган бўлса, бу йил 30 центнерлик кўрсаткич учун ҳаракат қиляпмиз. Барча тармоқлар бўйича йиллик режалар ҳар йили бажарилмоқда. Аммо, бу ютуқлар бизни қаноатлантирмайди. Ҳосилдорликни янада ошириш учун бор имкониятларимизни ҳали тўла ишга сололмаяпмиз.

Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш борасида айрим мулоҳазаларимни айтмоқчиман. Мулк шаклининг ўзгариши нималар беришини одамларга аниқ-тиниқ тушунтириш керак. Боқимандалик кайфиятидан мутлақо холи бўлмай туриб, ислоҳотларни мақсадли издан юргизиш мушкул. Ўтган вақт ер ва чорвани ўз эгасига топширишда шошма-шошарликка йўл қўйганлигимизни кўрсатди. Бу масала тезда туманлар ҳокимликларида кўриб чиқилиши ва умуммманфаатни кўзлаган тадбирлар асосида оқилона олиб борилиши лозим. Қишлоқ хўжалиги тармоғига берилган солиқ тизими такомиллашуви керак, деб ўйлайман. Ана шундагина бу тармоқдаги ислоҳотлар кутилган самарани бериши мумкин.

Туроб ХОЛТОЕВ, Паркент тумани ҳокими:

— ҚИШЛОҚ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссияси йиғилишида вилоятимиз шаънига билдирилган танқидлар ҳаммамизга тегишли. Бир вақтлари биргина пахтачилик борасида эмас, бошқа соҳаларда ҳам карвонбошилик қилган Тошкент вилоятида бугун аҳвол унчалик яхши эмас.

Ўтган йиллар ичида ислоҳотлар туфайли қишлоқ хўжалигида анчагина силжишларга эришганимизга қарамай, бўлиб ўтган комиссия йиғилишидан биз ўзимизга жиддий хулоса чиқариб олдик. Йиғилиш ҳисоботини фаолларимиз билан таҳлил қилиб чиқдик. Дарҳақиқат, қишлоқ хўжалигида ислоҳотлар ҳали етарли даражада бормаётганини туманимиз мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Қизиқ бир ҳол. Ишнинг кўзини билиб, кадрларни тўғри танлаб, тадбиркорликка кенг йўл очган «Бойқозон» корпорациясида ислоҳотлар бинойидек боряпти. Бу йил хўжаликда хусусий майдонлардан 55 центнердан, лалми ерлардан 18 центнердан буғдой олинди. «Гулбоғ» жамоа хўжалиги ҳам юқори кўрсаткичларга эришди. Мева, узум бўйича ҳам топшириқлар бажарилди. Айни пайтда тумандаги қатор хўжаликларда ғалла ҳосилдорлиги 30—35, баъзиларида ундан ҳам паст бўлди. Ахир ер, сув, иқлим шароити бир хил бўла туриб, нима учун ишга муносабат бу тарзда бўлиши керак? Шу жиҳатдан комиссия йиғилиши бизни бу борада жиддий ўйлашга даъват этади.

Йиғилишда халқ турмушини яхшилашга катта аҳамият берилди. Менимча, бу соҳани жадал юксалтириш учун оилавий пудрат усулини янади кенг жорий этиш керак. Техника барча хўжаликларда эскириб бораётганлигини инобатга олиш лозим. Уни сотиб олишга ҳар кимнинг ҳам қудрати етмайди. Демак, янги техникани биргалашиб сотиб олишнинг самарали йўлларини ҳал этишимиз зарур бўлади.

Ҳосилдорликни оширишда уруққа алоҳида урғу бериш керак. Кейинги йиллар ичида кўп хўжаликларда бу масалага эътибор анча сусайиб кетганлиги ачинарли ҳолдир. Деҳқон етиштирган маҳсулотнинг нархи у сотиб оладиган техника, ўғит, эҳтиёт қисмлардан паст бўлиб қолмоқда. Бу эса даромадга ҳам, ишга ҳам путур етказади.

Чорвачилик борасида наслчилик ўта муҳимдир. Бу иш билан шуғулланадиган ташкилотлар ишламай қўйди. Юқоридаги нуқсонларни йўқотсак, вилоятимиз ўзининг илгариги обрў-эътиборини тиклаб олиши, шубҳасиздир.

Абдуғани ДЕҲҚОНБОЕВ, Оққўрғон тумани ҳокими:

— ИҚТИСОДИЙ ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссияси йиғилишида Президентимиз қўйган масалаларни биз ҳам туманимизда чуқур муҳокама қилдик. Дарҳақиқат, йиғилишда таъкидланганидек, ер ўз эгасини топмас экан, ишда ривож бўлмайди. Биз ана шундан келиб чиқиб, иш юритяпмиз.

Туманда 13 та хўжалик бор. 7400 гектар ерга ғалла, 1450 гектар ерга пахта экдик. Туманнинг барча хўжаликларида иш оилавий пудрат асосида йўлга қўйилган. Шу туфайли баҳорда рўй берган табиий офатга қарамай, 20 майда экилган пахтамиз тўла етилди. Белгиланган йиллик режани ошириб адо этадиган даражада ҳосил тўпладик. Йил бошида фаоллар маслаҳатлашиб, ҳар бир оилага шартнома асосида ғалла бўйича 10 гектардан, пахта бўйича 3,5 гектардан ер бириктиб берилган эди. Бу усулда ишлаш яхши натижалар берди. Эндиликда тумандаги ҳамма хўжаликларда пай усулини жорий этишга ҳаракат қиляпмиз. Бунинг учун ҳужжатлар ҳозирлаб қўйилди.

Албатта, ҳар бир янгилик қийинчиликлар туғдириши табиий. Лекин, ислоҳотлар самарасига ишонч ҳосил қилганмиз. Хўжаликларда ҳисоб-китоб, маълумотларни марказлашган тарзда тўплаш мақсадида компютерлаштиришга ўтилмоқда. Вилоят ҳокимлиги бу борада бизни тўла қўллаб-қувватлаяпти. 1 ноябрдан бошлаб ана шу янгилик жорий этилади.

Ислоҳотларни жадаллаштириш юзасидан қатор таклифларни айтмоқчиман. Аввало, биз ислоҳотлар моҳиятини ҳар бир меҳнаткаш онгига етказишимиз керак. Токи, унинг самараси деҳқон манфаатига хизмат қилишини дала мироршкорлари тўла тушуниб етишсин. Иккинчидан, ислоҳотлар мазмунини раҳбар кадрлар етарли уқиб олмасалар, улар замон тақозо этаётган тараққиёт янгиликларидан хабардор бўлмасалар, ўзгаришларнинг амалга ошиши қийин бўлиб қолади. Шу муносабат билан раҳбар ва ўрта бўғин кадрларини вақти-вақти билан иқтисодий ўқув машғулотларига, семинарларга таклиф этиб туриш зарур, деб ҳисоблайман.

Гусеин АСҚАРОВ, Бўстонлиқ туманидаги «Янгиовул» жамоа хўжалиги фермери:

— НАЗАРИМДА республикамизда фермерлик ҳаракати анча қийин даврни ўз бошидан кечираётгандек туюлади. Чунки, у энди оёққа турмоқда ва қатор муаммоларга дуч келмоқда. Бунинг боиси ҳали кўпгина фермерларнинг ўз олдида турган вазифаларни тўла тушуниб етмаганлиги, иқтисодий билим даражасининг пастлигидадир. Шу нуқтаи назардан олганда, фермерлар, албатта, ўқишлари, иқтисодий билим асосларини эгаллашлари керак. Чунки, фермер хўжалиги қатор муаммоларни ҳал этадиган, савдо, иқтисодий муносабатлар билан боғлиқ масалалар ечимини ҳозиржавоблик билан топа оладиган ўзига яраша хўжаликдир. Фермерлик хўжалигини талаб даражасида юргизиш учун бу иш билан шуғулланувчиларга Президент фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари, қонунларнинг мазмуни, моҳиятини етказадиган тўлақонли семинарлар уюштирилиши керак, деб ўйлайман. 1993 йилда яратилган қонун фермерлардан ҳам кўра кўпроқ хўжалик раҳбарларига хизмат қилмоқда. Бу борада ўйлаб кўриш керак. Таклифим шуки, фермер тақдири раисга боғлиқ бўлиб қолмасин. Мен ғаллакор ва чорвадор фермерман. Шу боис етиштирган, тайёрлаган маҳсулотларимиздан келадиган даромад учун белгиланган солиқлар баландлиги кўпинча ташвишга солади. Кўп ҳолларда яхши ишлаб кўп маҳсулот етиштирган фермерга солиқ миқдори ортиб кетмоқда. Яъни рентабел ишлаган фермер солиқ тўлаш ҳисобига кўзлаган самарасига эриша олмаяпти. Яна бир нарса. Озуқа-ем нархи ҳам баланд. Унинг нархи биз етиштирган ғалладан ҳам қимматга тушмоқда. Техника сотиб олишдаги қийинчиликлар ҳақида бу ерда кишилар гапириб ўтишди. Чорва моллар учун ажратилган ер майдонларини моллар бош сонига қараб, маром даражасига етказиш керак. Шунингдек, фермерларга бериладиган кредит фоизи ҳақида ҳам ўйлаб кўриш лозим. Ҳозирги пайтда менинг қарамоғимда 300 та қўй, 20 та от, 14 та сигир бор. Бу ишни бошлаганимда 5—6 тагина сигир, 20 та қўй ва бир нечтагина от бор эди, холос. Кўриниб турибдики, фермерга қулай шарт-шароит яратилса, унинг иши олдинга босади. Баъзи хўжаликларда, баъзи туманларда фермерларга ўгай кўз билан қарашаётгани сир эмас. Шунинг учун фермер ва хўжалик раҳбари муносабатини меёр даражасида таъминлайдиган йўл-йўриқ ҳақида ўйлаб кўрилса, яхши бўларди.

МАНБАИ

Жўра АБДУНАЗАРОВ, ЧИНОЗ туманидаги Собир Раҳимов жамоа хўжалиги раиси:

— РЕСПУБЛИКАМИЗ, вилоятимиз ҳаётида, қишлоқ хўжалик тармоғини равнақ топтиришда ирригация ишларининг муҳимлиги ҳеч кимга сир эмас. Бу масалага иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича республика йиғилишида ҳам катта эътибор берилди. Мен гапни шундан бошлаганим бежиз эмас. Кейинги йиллар ичида ерларимиз шўрлаб кетмоқда. Ҳатто, айрим жойларда шўрланиш майдонларнинг 50—60 фоизини ташкил этаётир. Бу экиш мавсумини ўз вақтида, сифатли ўтказишда қийинчилик туғдирмоқда. Шу муносабат билан ирригатор олимлар бизга ёрдам кўрсатишса, яхши бўларди. Хўжаликда мушкуллик туғдирадиган иккинчи муаммо — техника таъминотидаги қийинчиликдир. Очиғини айтсам, техника таъминоти издан чиққан. Ўтган йили иккитагина трактор сотиб олган эдик. Яқинда қарздан зўрға қутилдик. Илгари зарур техникани фирмалар орқали олиш имконияти бор эди. Бунга ҳозир банк рухсат бермаяпти. «Ўзқишлоқхўжаликтаъмиртаъминот» ташкилотига мурожаат қилсак, у ҳам «отангга бор, онангга бор» зайлида сарсонгарчиликка мубтало этмоқда. Айниқса, бу йил 600 гектар майдондаги ғаллани йиғиб олишда қийналдик. Алмисоқдан қолган комбайнларни ишлатдик. Тумандаги учта «Кейс» барча хўжаликлардаги ғаллани ўриб улгурмади, албатта. Бунинг устига бундай техникага эга бўлиш учун катта маблағ талаб қилинади.

Яна бир гап. Шахсан бизнинг хўжалигимизда механизатор кадрларга талаб ортиб бораётганлигидир. Авваллари туманларда механизаторларни ўқитадиган курслар бўларди. Негадир, улар фаолияти тўхтаб қолди. Шу борада вилоят ҳокимлиги ёрдам кўрсатса деган истакдаман.

Тўлқин ТЎРАЕВ, Оҳангарон туманидаги Ангрен ширкат — жамоа хўжалиги раиси:

— СЎЗИМНИ уруғчиликдан бошламоқчиман. Ҳақиқатан, сара уруғ танланмаса, ҳосилдорлик кўзланган натижани бермайди. Ўтган йили Андижоннинг Избоскан туманидан «Спартанка» навли буғдой уруғи олиб келиб, эккан эдик. Ҳар гектар майдондан 64 центнердан ҳосил йиғиштириб олдик. Шу майдонларга туташ бўлган ерларга эса ўзимизнинг илгари экиб юрган уруғ экилган эди, унинг ҳосилдорлиги 41 центнерданни ташкил этди. Шунинг ўзиёқ уруғда гап кўплигини кўрсатмоқда. Ўтган йили «Спартанка»ни 60 гектар ерга эккан бўлсак, энди бу нав экиладиган майдонларни кўпайтирмоқчимиз. Шу бугунги йиғилишдан фойдаланиб, яна бир муаммо тўғрисида гапирмоқчиман. Кўпинча Оҳангаронда суғориладиган ерлардан олинадиган ҳосилдорлик паст дейишади. Аслида кўпгина сувли деб ҳисобланган ерлар қоғоздагина ўз аксини топган. Шу муносабат билан ана шу масалага жиддий эътибор беришни, суғориладиган, лалми ерлар кўрсаткичига аниқлик киритишни таклиф қилардим. Умуман, лалми ерларда ғаллачилик бўйича «бунчадан ҳосил берасан» деб режалаштириш тўғри бўлармикан деган мулоҳазадаман. Чунки, бу жойлардаги ҳосилдорлик обҳавога, аниқроғи, ёмғирга боғлиқлигини унутмаслигимиз керак. Иккинчи таклифим: серҳосил навларни ўзимизда етиштириш масаласини ҳал этиш керак. Ахир вилоятимизда қатор илмий тадқиқот институтлари, муассасалар жойлашган. Нима учун уларда ишлаётган олимларни жалб этиб, баракали ҳосил берадиган навлар яратмаяпмиз? Юқоридаги масалалар ҳақида жиддий ўйлаб кўрадиган вақт келди.

Омон АМИРОВ, Бўка туманидаги Ғаффор Азаматов номли жамоа-ҳиссадорлик жамияти раиси:

— БУГУНГИ йиғилишимизда қўшни вилоятлар иш тажрибасидан ўрганиш, илғор усулларни дала ишларига жорий этиш ҳақида ҳам гап борди. Биз Андижон, Хоразм, Бухоро, Фарғона вилоятлари дала меҳнаткашлари билан ҳам алоқалар ўрнатганмиз. Улардан плёнка остига экилган пахтадан юқори ҳосил олиш сирларини ўрганяпмиз. Натижада, бу йил хўжалигимизда гектаридан 40 центнердан ошириб пахта ҳосили олишга замин яратдик. Баъзи бригадаларда бу кўрсаткич 45 центнердан ҳам ошади. Ҳозиргача хўжаликда 4 та бригада йиллик режасини бажарди. Келгуси йили мавжуд пахта майдонларининг ҳаммасига чигитни плёнка остига экамиз. Пахта, ғалладан мунтазам юқори ҳосил етказиб келишимизда агротехникага жиддий амал қилаётганимиз жуда қўл келмоқда.

Мулк шаклининг ўзгариши хўжалик иқтисодиётини мустаҳкамлади. 10,5 миллион сўмлик акциялар чиқардик. 500 минг сўмлик акцияни пенсионерларимизга имтиёзли нархларда сотамиз. 1,5 миллион сўмлик акция ким ошди савдосига қўйилиб сотилади, қолганлари белгиланган нархларда хўжалик акционерларига тарқатилади.

Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашга алоҳида эътибор беряпмиз. Кам таъминланган оилаларни мунтазам моддий қўллаб-қувватлаб боряпмиз.

Айни пайтда биз дуч келаётган муаммолар ҳам йўқ эмас. Ўғит, техника захира қисмлар, техника таъминоти мавжуд мушкулликлардир. Уларни ҳал этиш учун агрофирмалар ташкил этилса, яхши бўларди. Қишлоқда ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг яна бирдан-бир тўғри йўли — агротехника қоидаларига риоя этишдир. Кейинги йиллар ичида алмашлаб экиш масалаларига етарли эътибор берилмаётганлигидан ҳам кўз юмиб бўлмайди.

Қурбон ҲОЖИЕВ, Қибрай туманидаги «Байтиқўрғон» деҳқон хўжалиги фермери:

— Ёшим 74 да. Ҳамон деҳқончилик қиламан. Фермерликни бошлаганимда 3 гектар ерим бор эди. Икки киши унга картошка, сабзавот экдик. Гектаридан 35 тоннадан картошка олдик. Меҳнатимизга ишонч ҳосил бўлганидан кейин, ер майдонимизни кенгайтириб беришди. 6 гектарга экин экиб, 3,5 миллион сўм даромад олдик. Соф фойда 1 миллион 650 минг сўмни ташкил этди. Ургутдан Голландия уруғини олиб келиб эккан картошкамиз ҳосилдорлиги, айниқса, юқори бўлди. Мен буларни гапираётганим боиси фермер астойдил ишласа, даромад топади, боқиманда бўлмайди, одамларни ҳам бойитади, демоқчиман. Хўжалигимиздаги ҳар бир аъзонинг ўртача ойлик маоши 7—8 минг сўмни ташкил этмоқда. Бундан ташқари ойига аъзоларга бир қопдан ун, 5 килограммдан шакар бериб борамиз. Топган пулимиздан дўкон қурдик, кичик ун заводи, нон, макарон цехларини ишга туширдик. Мактаб ўқувчилари учун 50 минг сўмга туманимиз харитасини ишлатиб бердик. Ногиронлар, етим-есирларни йўқлаб турамиз. Наврўз байрамларида мактабларга ёрдам кўрсатамиз. Умуман, фермер топган даромадини режали сарфлаши, бекитмаслиги керак. Шунда рўзғорига барака киради.

Ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида Президентимиз жон куйдириб гапирдилар. Бунга амалий жавоб бериш учун вилоятимизда ерни ҳақиқий деҳқонларга, ишнинг уддасидан чиқадиганларга бериш керак. Тўғрисини айтсам, майда-чуйда, бўлар-бўлмас фермерлар ҳам кўпайиб кетди. Уларни саралаш лозим. Фермерликка ярайдиганларга эса камида 50 гектардан ер берилса, ўзларини нималарга қодирлигини кўрсата олади. Шахсан, менга шунча ер берилишини илтимос қиламан. Яна бир нарса — фермер маҳсулот тайёрлашдан олдин, уни кимга сотишни аниқлаши, шартнома тузиб қўйиши керак. Шунда меҳнати зое кетмайди. Ерни шудгорлаш, экинларга ишлов бериш юзасидан техникага эга бўлган хўжаликлар, шахслар билан ҳам шартнома тузиб қўйилса, иши ўлда-жўлда бўлмайди. Кези келганда ўзимга тегишли бир гапни айтмоқчиман. Шу йил март ойида бўлиб ўтган «Ташаббус» танловида туманда биринчи, вилоятда иккинчи ўринни олгандим. Унинг шарти бўйича менга 3 миллион сўм кредит берилиши керак эди. Март ойидан бери неча бор мурожаат қилишимга қарамай тегишли идоралар кредит ажратишгани йўқ. Бу борада вилоят ҳокимлиги ёрдам кўрсатишини илтимос қилардим.

ВИЛОЯТ фаолларининг йиғилишида шунингдек, Ўртачирчиқ туманидаги «Роватак» деҳқон фермерлар хўжалиги раиси Муҳаммадолим УБАЙДУЛЛАЕВ, Бўка тумани ҳокими Раҳим ОБИДОВ, Тошкент туманидаги Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номли жамоа хўжалиги раиси Илҳомжон МАҲКАМОВ, вилоят ер тузиш ва ердан фойдаланиш бошқармаси бошлиғи Қулмуҳаммад ФАЙЗИЕВ, Оққўрғон туманидаги «Хонтемир» фермер хўжалиги фермери Маҳкам СОВУРБОЕВ ва бошқалар топширган ҳосил учун пахта пунктлари шартнома асосида пулни хўжалик ҳисобига ўз вақтида ўтказиши, ерни деҳқонга узоқ вақт бириктиб қўйиш, банк билан жамоа хўжалиги ўртасидаги ҳисоб-китоб муносабатларини қулайлаштириш, хўжаликларда фермерларнинг уюшмаларини ташкил этиш орқали уларга техник хизмат кўрсатишни осонлаштириш, фермерларга ажратилган ерлар баъзан қаровсиз қолаётганлиги боис фермерлар тўғрисидаги қонунни қайта кўриб чиқиш, тайёрлаган маҳсулотларни сотишда уларга кўмаклашиш, чорвачилик фермерларида сунъий уруғлантириш, хориждан наслли моллар олиб келиш билан боғлиқ муаммоларни ҳал қилиш ва бошқа қатор масалалар юзасидан таклиф-мулоҳазалар билдирдилар.

Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ,
Саидвали ҲАСАНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари.
Владимир ГРАНКИН суратлари.

ДУШАНБА, 20

I

Телетомошабинлар диққатига! Профилактика муносабати билан 20 октябрь, душанба куни ЎзТВ I кўрсатувлари соат 17.35 да бошланади.

17.35 Кўрсатувлар тартиби.
17.40 «Мозаика». Мультфильм.
17.50 Янгиликлар.
18.00 **ХИВАНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ ВА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ.** Хивадан олиб кўрсатилади.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50, 20.25, 20.55, 00.15 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 Ўзбекистон халқ артисти Коммуна Исмоилова концерти.
21.40 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 1-қисм.
22.45 **ХИВАНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ ВА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ.** (Ёзиб олинган).
00.20 «Ахборот».
00.45 **Киногa кўчган Хива. «Гул-обод ва хон Феруз». Бадиий фильм.**
02.00—02.05 Ватан тимсоллари.

II

17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 **ХИВАНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ ВА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ.** Хивадан олиб кўрсатилади.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50, 20.25 Эълонлар.
19.55 «Туризм ҳақида».
20.20 «Мусиқий йўлка».
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.15 «Кинонигоҳ».
22.05 Кундалик.
22.15 «Спорт қитъаси».
23.15 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.05—00.15 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 17.20 — 20.35

*

20.35 «Кругозор» Тележурнал.

*

Россия давлат телевидениеси. 21.00 — 21.35

*

21.35 Эълонлар.
21.40 **Кинога кўчган Хива. «Хива вақти билан роппароса соат еттида». Фильм-концерт.**
22.05 «Муҳаббат юлдузи». Бадиий фильм. 1-серия («Ўзбекфильм»).
23.10 — 23.30 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мульткарусель».
19.00, 22.15 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Дидар».
20.00 «Сайёрамиз нафаси».
20.20 «Авторейд».
20.30 «Умр баҳори».
20.45 «Ракурс».
21.15 «Менинг маҳаллам».
21.45 «Спорт-тайм».
22.20 «Япон таоми усталари». Ҳужжатли фильм (Япония).
22.45 — 22.55 «Хайрли тун».

СЕШАНБА, 21

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Бокира туйғулар».
8.55 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 1-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун. «Табиат алифбоси».
10.20 «Дилларда ҳамон». Киноконцерт.
10.40 Инглиз тили.
11.10 Биржа ва банк хабарлари.
11.25 Ғанижон Тошматов номидаги дуторчилар ансамблининг концерти.
11.55 «Солиқ ва назорат».
12.15 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
12.40 «Ноёб тур». Бадиий фильм.
14.05 «Альманах-ТВ».
14.25—14.40 «Муқаддас калом».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Рекс ва Такса». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. **«Тилимиз ҳам Ватандир».**
18.45 «Олам ва одам».
19.05 «Шарқ тароналари». 17-кўрсатув.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 23.45 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Автоолам».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 2-қисм.
22.25 «Ҳамоҳанг қалблар». Мусиқий дастур.
Спорт дастури:
22.55 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «МҲСК» — «Трактор» (Тошкент).
23.40 Учрашувлар, беллашувлар, натижалар.
23.50 «Ахборот».
00.15 «Халқ истеъдодлари». Абдулла Ғофуров концерти.
00.35—00.40 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
18.20 «Ерилтош». Мультгўплам.
18.35 «Палитра».
18.50 «Дойче Велле» тақдим этади...»
19.10 «Нафис мажлислар».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Табиат дунёси».
20.30 «Ахборот».
21.00 «ХИФ».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.30 «Кинонигоҳ».
23.10 Кундалик.
23.20 «Авлодлар».
23.35 «Акс».
23.55 «ТВ плюс».
00.10—00.20 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 6.30 — 8.00

* * *

17.20 — 20.35

*

20.35 «Биз қандай дам оляпмиз? «Фотон» ҳиссадорлик жамоаси ёшлари ҳақида.

*

Россия давлат телевидениеси. 21.00 — 21.30

*

21.30 Эълонлар.
21.35 «Муҳаббат юлдузи». Бадиий фильм. 2-серия.
22.45 — 23.05 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Кўрсатувлар тартиби.

*

18.50 «Мульткарусель».
19.05, 22.25 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун».
20.10 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
20.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.55 «Дорихона эшитади».
21.30 «ТВ IV»да немис тўлқини».
22.00 «Бумеранг».
22.30 «Кросс-Роуз» кафесига хуш келибсиз («Америкага назар» кўрсатувига илова).
23.00 — 23.10 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 22

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Халқ истеъдодлари». Абдулла Ғофуров концерти.
8.45 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Филон».
8.55 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 2-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Олам ва одам».
10.25 Янги алифбони ўрганамиз.
10.55 «Шарқ тароналари». 17-кўрсатув.
11.15 «Инсон ва замин». Тележурнал.
11.40 «Бармоқлар сеҳри».
11.55 «Умид учқунлари».
12.15 «Ҳуқуқий жамият сари».
12.35 «Аёллар тангоси». Бадиий фильм.
14.05—14.50 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Янгиер» — «Насаф» (Қарши).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун. «Гулғунчалар».
18.25 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур...»
18.30 «Бозор рақобати — сифат кафолати».
18.45 Фольклор-этнографик ансамблларнинг «Зилол-97» телефестивали.
19.05 «Жамоат ташкилотлари: маслак ва мақсад».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 00.05 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Исмлар тарихи».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 3-қисм.
22.25 «Келин-куёв». Телешоу.
23.05 Мумтоз наволар.
23.20 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Чилонзор» (Тошкент) — «Навбаҳор» (Наманган).
00.10 «Ахборот».
00.35—00.40 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
18.20 «Ерилтош». Мультгўплам.
18.35 «Классик куйлар кечаси».
18.55 «Услуб».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Табиат дунёси».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.40 «Кинонигоҳ».
23.10 Кундалик.
23.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.10—00.20 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 6.30 — 8.00

* * *

17.20 — 20.35

*

20.35 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.

*

Россия давлат телевидениеси. 21.00 — 21.30

*

21.30 Эълонлар.
21.35 «Ўзбекистон бойлиги». Телефильм.
21.55 «Мудҳиш хато». Бадиий фильм (Олмония).
23.30 — 23.50 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультакарусель».
19.00, 21.40 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Таклифлар ва ташрифлар».
20.00 «Спортлото».
20.10 «Дунё ва болалар».
20.30 «Нафосат гулшани».
21.00 «Фан ва технология». Компьютер техникаси бугун ва эртага.
21.30 «Автосалтанат».
21.45 «Телеташриф».
22.05 «Бу ажиб дунё».
22.20 — 22.30 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 23

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
8.55 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 3-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Мен туғилган тупроқ».
10.30 Алифбо сабоқлари.
11.00 Норали Олланазаров куйлайди.
11.20 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» почтасидан.
12.00 «Қора қуён». Мультфильм.
12.10 «Ҳамкорлик риштялари».
12.35 «Хевсур қиссаси». Бадиий фильм.
14.05—15.05 «Сайқал». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Телеолам».
18.35 «Шарқ тароналари». 18-кўрсатув.
19.05 «Гул кўп, чаман кўп». Телеочерк.
19.25, 20.25, 20.55, 23.35 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Таҳлил».
21.20 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 4-қисм.
22.25 «Санъатга бахшида умр». Ҳаким Нишонов.
22.55 «Шаҳар бедарвоза эмас».
23.15 «Битик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
23.40 «Ахборот».
00.05 Лирик тароналар.
00.30—00.35 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Синфдош».
9.20 «Бари ҳазил».
9.30 «Мусиқа салтанати».
9.55 «Жараён».
10.10—11.50 Футбол. Жаҳон чемпионати. Саралаш ўйинлари.

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Жажжи давра». Болалар учун концерт.
18.50 «Эгиз қўшиқлар».
19.10 «Сир».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Инсон қадри».
20.10 «Мутойиба».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Сўз ва соз оҳанглари».
21.30 «Одобнома».
21.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 «Кино жавонидан».
24.00—00.10 «Даракчи».

III

17.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 6.30 — 8.00

* * *

17.20 — 22.30

*

22:30 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».

*

Россия давлат телевидениеси. 22.50 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.45 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Мультқарусель».
19.00, 22.10 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Айчурек».
20.20 «02» тўлқинида».
20.35 «Она».
21.05 «Компьютер-ревю».
21.20 «Интерспорт».
21.30 «БМТ — тинчлик посбони».
22.00 «Каталог».
22.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.45 «Ишингиз бароридан келсин».
23.10 — 23.20 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 24

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Санъатга бахшида умр». Ҳаким Нишонов.
8.55 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 4-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Мурувват».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.

*

12.00 «Юзма-юз».
12.20 «Шарқ тароналари». 18-кўрсатув.
12.50 «Оламни асранг!».
13.10 «Дунё адабиёти». У. Фолкнер.
13.35 «Соз сеҳри». Мусиқий дастур.
14.05 — 15.05 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Мовий денгиз кўпиги». Мультфильм.
18.15 «Қуррамиз болалари» Адабий-мусиқий композиция.
18.35 «Шеър ва шуур».
18.45 «Менда фикр бор». Тадбиркорлар телевизион клуби.
19.05 «Қалб гавҳари».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 23.40 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Чемпион сафардан қайтди».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 5-қисм.
23.00 БМТ ташкил топган кунга. «Тафаккур ва тақдир».
23.20 «Мусиқа бўстони».
23.45 «Ахборот».
«Мунаввар дунё». Маърифий дам олиш дастури.
00.10 «Олам».
00.30 «Ёмғирларда қолган ҳисларим менинг». Кинокомпозиция.
00.45 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 10-қисм (Миср Араб Республикаси).
01.30 — 01.35 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Жажжи давра». Болалар учун концерт.
9.35 «Эгиз қўшиқлар».
9.55 «Сир».
10.10 «Инсон қадри».
10.25 «Мутойиба».
10.40 «Сўз ва соз оҳанглари».
11.10 «Одобнома».
11.20 — 13.25 «Кино жавонидан».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
18.20 «Бугуннинг боласи».
18.40 «Шарқ ва Ғарб».
18.55 «Эслайсизми?».
19.00 «Бизнес ҳафта якунлари».
19.10 «Эртага — шанба».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Дил дафтари».
20.05 «Жарангдор соз».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ривоят».
21.10 «Хуш келибсиз».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.45 «Кинонигоҳ».
23.15 «Бокс, бокс, бокс».
23.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.20 — 00.30 «Даракчи».

III

17.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 6.30 — 8.00

* * *

17.20 — 20.35

*

20.35 «Мусиқа ҳамма учун». Мусиқий дастур.

*

Россия давлат телевидениеси. 21.00 — 21.30

*

21.30 Эълонлар.
21.35 «Жазо босқичи». Бадиий фильм (АҚШ).
23.05 — 23.25 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00, 22.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Умид чечаклари».
19.50 «Бу бўстон аро».
20.20 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
20.50 «Ирэндек».
21.20 «Маънавият ва Ислом».
21.40 «Палитра».
22.05 «Осиё» монитори.
22.35 — 22.45 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 25

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Мусаввир».
8.40 «Мусиқа бўстони».
9.00 «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 10-қисм.
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
9.45 «Орзулар қанотида».
10.05 «Умр йўллари».

*

10.25 Санъат усталарининг концерти.
10.55 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига. «Кеча ва кундуз». Видеофильм. 5-қисм.
12.25 «Зийнат».
12.40 «Болаларга бахшида умр».
12.55 «Меҳр макони».
13.15 «Сеҳрли саргузашт». Бадиий фильм.
14.25 — 15.25 «Маънавият». Видеоканал.

* * *

16.55 Кўрсатувлар тартиби.
17.00 Футбол. Жаҳон чемпионати. Саралаш учрашуви. Ўзбекистон — Қозоғистон. «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Мультфильм.
18.45 Ёшлар учун. «Мунис қалблар».
19.05 «Шарқ тароналари». 19-кўрсатув.
19.25, 20.25, 20.55 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Омонлик тилаймиз».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
21.30 «Истеъдодлар ўлкасидир, хур Ўзбекистон!» Республика ёш ижодкорлар фестивали.
23.00 Республика газеталарининг шарҳи.
23.15 «Нуроний». Тележурнал.
«Тунги ёғду».
Дам олиш дастури.
23.35 Киноконцерт.
23.55 «Жаннат». Бадиий фильм. 1—2-сериялар.
02.20 «Тунги пойтахт таронаси».

II

9.00 «Бугуннинг боласи».
9.20 «Шарқ ва Ғарб».
9.30 «Эслайсизми?»
9.40 «Бизнес ҳафта якунлари».
9.50 «Дил дафтари».
10.00 «Жарангдор соз».
10.20 «Ривоят».
10.30 «Хуш келибсиз».
10.50 «Кинонигоҳ».
12.20 — 12.35 «Бокс, бокс, бокс».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
18.20 «Боланинг тили».
18.35 Киноконцерт.
18.55 «Қонун ҳимоясида».
19.05 «Глобус». Телеальманах.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 Дилором наволар.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ханда дўкони».
21.20 «Таянч».
21.40 «Интерфутбол».
22.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.15 Видео—«О».
00.15 — 00.25 «Даракчи».

III

17.10 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 17.15 — 20.30

*

20.30 Эълонлар.
20.35 «Нажот ҳайқириғи». Бадиий фильм (Болгария).
22.00 — 22.30 «Тошкент: кеча, бугун, эртага». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Эълонлар.
9.25 «Шанба эртаги».
10.25 «Рақслар қанотида».
10.55 «Нур ва соя». Бадиий фильм.
12.00 «Биргаликда куйлайлик».
12.45 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
13.30 — 13.50 «Корейс тилини ўрганамиз».

* * *

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00, 21.55 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 «Чинсен».
20.30 «Ассалом, Франция». Энрика Масиасс. Мусиқий илова.
20.55 «Спектаклдан сўнг».
21.25 «Эсдалик учун дастхат».
22.00 «Самодаги олмослар». Телесериал.
22.45 «Бу ажиб дунё».
23.00 «Хит-коллекция».
23.20 — 23.30 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 26

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур. «Мафусаил». Бадиий фильм. 1-қисм.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Ташриф». Дам олиш дастури.
11.40 «Мусобақалар, очколар, секундлар».
11.55 «Цирк! Цирк! Цирк!»
12.25 «Армонли дунё». Анвар Исроилов.
12.50 «Яшил чироқ». Телевизион ўйин.
13.30 «Шарқ тароналари». 19-кўрсатув.
13.50 «Сафарингиз бехатар бўлсин».
14.20 — 15.20 «Нурли келажак». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Мультолам».
18.20 Ёшлар учун. «Ҳамроҳ».
18.50 «Севгим менинг, андуҳим менинг». Киноконцерт.
19.10 «Жаҳон спорти».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Олтин дала». Ахборот-мусиқий дам олиш кўрсатуви.
22.05 «Футбол майдонларида».
22.25 Телеминиатюралар театри — Сурхондарёда.
23.05 «Якшанба оқшомида». «Аср мўъжизаси» кинодастури.
23.35 «Кино янгиликлари».
23.50 «Жаҳон киноси юлдузлари».
00.10 «Ботмаган қуёш». Бадиий фильм.
01.35 — 01.40 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Боланинг тили».
9.15 Киноконцерт.
9.35 «Қонун ҳимоясида».
9.45 «Глобус». Телеальманах.
10.05 «Бизнес-академия».
10.20 Дилором наволар.
10.35 «Ханда дўкони».
10.55 «Таянч».
11.15 «Интерфутбол».
11.35 — 13.35 Видео—«О».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
18.20 «Болалар дунёси».
18.35 «Турфа олам».
19.00 «Нафосат».
19.10 «Келгуси ҳафтада».
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Бу мунис лаҳзалар».
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Кенгга — кенг дунё».
21.20 «Миллионлар ўйини».
21.40 «Тақвим, эълонлар, оҳанглар».
21.50 Видео — «О».
23.20 Футбол. Жаҳон чемпионати. Саралаш ўйинлари.
01.00 — 01.10 «Даракчи».

III

16.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
16.55 «Семурғ». Фильм-эртак.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.05 — 21.50

*

21.50 Эълонлар.
21.55 «Ҳукм этилганлар». Бадиий фильм (АҚШ).
23.30 — 23.55 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Хайрли тонг!».
9.30 «Парле ва франсэ?»
9.55 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.35 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.45 Эълонлар.
11.50 Киносалон. «Мустақиллик куни». Бадиий фильм.
13.25 «Кинони севасизми?».
13.55 «Жонли сайёра».
14.15 «Озод овчи». Бадиий фильм.
15.45 «Шу куннинг мавзуси».
16.00 Мультэкран.
16.35 «Сенинг вақтинг».
16.55 — 17.10 «English for children». Болалар учун инглиз тили.

*

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00, 21.10 Эълонлар.
19.05 «Менинг кучам».
19.20 «Телеташриф».
19.40 «Иштирок этувчилар».
20.10 «Биз ва бизнинг фарзандларимиз».
20.40 «Жаҳон кинематографиси янгиликлари».
21.15 Киносалон. «Олтин сур». Бадиий фильм.
22.30 «Мусиқий олимп».
22.50 — 23.00 «Хайрли тун!».

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАГИ ҲАМКОРЛИК

«Ўзэкспомарказ» республика савдо кўргазмалари марказида ана шу номда халқаро кўргазма ўз ишини давом эттирмоқда.

Ўзбекистон ва араб мамлакатлари савдо ва маданий муносабатлари узоқ ўтмишга бориб тақалади. Қадимда карвон йўллари кўҳна Ўзбекистон заминини Араб Шарқи билан боғлаб турган. Ўзбекистон мустақилликка эришгач, Араб дунёси мамлакатлари билан муносабатларини ўзаро фойдали ҳамкорлик, иқтисодий ва маданий соҳаларда тенглик асосида ривожлантириб бормоқда.

«Араб дунёси ва Ўзбекистон»

— Ўзбекистон ўзининг бой табиий ва меҳнат ресурслари билан Марказий Осиёда энг нуфузли давлатлардан бири ҳисобланади. Шу боис Араб дунёси мамлакатларида Ўзбекистонга қизиқиш жуда катта, — дейди мазкур халқаро кўргазманинг бош директори ва унинг ташкилотчиси жаноб Сухайл Садий, — бизнинг «Ал Харисий» компанияси Саудия Арабистони, АҚШ ва Англия билан ҳамкорликда ташкил этилган бўлиб, маҳкамаси Лондонда жойлашган. Ҳадемай, Тошкентда ҳам ваколатхонамиз иш бошлайди. Компаниямиз бутун дунё бўйлаб йирик кўргазмаларни ташкил этиш ва ўтказиш билан шуғулланади. Ҳозиргача 200 дан зиёд турли хил намойишлар ўтказдик. МДҲ давлатлари ичида бу каби кўргазма илк бор Тошкентда ўтаётганини маълум қилишдан бахтиёрман.

Кўргазмада Саудия Арабистони, Баҳрайн, БАА, Миср ва бошқа араб давлатларининг энг йирик фирма ва компаниялари ўз маҳсулотларини ҳавола этмоқда. Қурилиш материаллари, шиша-биллур буюмлар, озиқ-овқат, тиббий маҳсулотлар мажмуаси ана шулар жумласидандир. Биргина SABIS фирмасининг йиллик сармояси 50 миллиард АҚШ доллари миқдорига тенг эканлигини айтиб ўтишнинг ўзи кифоя. Бу ва шунга ўхшаш ўнлаб йирик фирмалар ўзбекистонликларни ўзларининг кўркам маҳсулотлари билан хушнуд этадилар, деган умиддаман.

— Йирик сармоядорлар ҳамиша узоқни кўзлаб ишлайдилар. Мазкур кўргазма нафақат араб дунёси мамлакатларининг сара маҳсулотлари намойиши бўлиб қолади, балки ўзаро фойдали шериклар излаб, ўзбек корхоналари билан турли йўналишларда қўшма корхоналар тузиш, инвестицияларни жалб этишни ҳам кўзда тутади, — дейди кўргазма менежери жаноб Талал.

— Ушбу кўргазма ўтган йили юртимизга ташриф буюрган бир гуруҳ Араб мамлакатлари бизнесменларининг самарали сафари натижасида юзага келди, — дейди «Ўзэкспомарказ» бош директори Б. Эрматов. — Бир қатор араб давлатлари Жидда, Дубай каби шаҳарларда Ўзбекистон имкониятларини намойиш этиш истагини ҳам билдирдилар. Биз ҳозир бу тадбир устида жиддий иш олиб бормоқдамиз.

Бир сўз билан айтганда мазкур халқаро кўргазма Араб дунёси мамлакатларида тайёрланаётган маҳсулотларнинг кўригигина бўлиб қолмай, сармоялар киритиш, мамлакатимиздаги мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш ҳамда уларни технологик қўллаб-қувватлаш соҳаларини юксалтиришда ҳам кенг имкониятлар яратади.

Миржалол МИРАЛИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Бу дунёнинг ишлари

ҚАЕРДА УЗОҚ УМР КЎРИШАДИ

Японияда 27 йилдан бери 100 ёшга кирган кишилар сони муттасил кўпаймоқда.

Мамлакат соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот вазирлигининг маърузасида қайд қилинганидек, икки йилдан кейин Японияда бир асрга кирган кишилар сони 10000 нафарга етади. Ҳозирги вақтда мамлакатда 100 баҳорни кўрганлар қаторида 8,5 минг киши бор. Бу ўтган йилдагига қараганда бир минг киши кўпдир. Уларнинг 80 фоизидан ортиги аёллардир. Японияning энг кекса фуқароси 113 ёшли Суэкику Миянага ҳисобланади. У кексалар уйида истиқомат қилади, шифокорларнинг фикрича у ўз ёшига нисбатан анча тетикдир.

Статистика шуни кўрсатмоқдаки, йирик шаҳарлар ва жўшқин ривожланаётган саноат-савдо минтақаларида узоқ умр кўриш мушкулдир. Японияда юз ёшли нафақахўрлар унча ривожланмаган Окинава префектурасида кўп. Ваҳоланки, бу ерда жон бошига даромад мамлакатда энг кам ҳисобланади. Айни вақтда Токио ва унга яқин префектуралар эса Японияда ўлим ва касалланиш бўйича олдинда туради.

ҲАЁТ ЗАВОЛИ

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг ҳисоботига кўра ҳозирги вақтда дунёдаги кашандалар сони 1,1 миллиард кишидан ҳам ортиб кетди.

Ҳар йили эса унинг оқибатида пайдо бўладиган турли касалликлардан 3 миллион киши ҳаётдан кўз юмаяпти. Агар кашандаларнинг ҳозирги вақтдаги кўпайиш суръати давом этса 2025 йилга бориб 10 миллион киши бевақт вафот этиши мумкин.

Кашандалар Хитойда кўп экан. Ҳозир бу мамлакатда 350 миллион киши тамакининг заҳарли тутунини тортади. Ҳар йили эса 500 мингдан ортиқ киши никотин келтириб чиқарган касалликлар натижасида ҳаёт билан хайрлашар эканлар.

Бизнинг мамлакатимизда ҳам бу холат яхши эмас. Жаҳон тамаки монополиялари бизга ҳам бостириб кирмоқдалар.

АҚШ ва Ғарбий Оврўпада ўз махсулотлари тобора кўп касод бўлаётгани учун шундай қилмоқдалар. Тамакининг фойдасидан зарари кўплигини Хитой мисолида кўриш мумкин. 1993 йилда бу мамлакатда тамаки маҳсулотларини сотишдан 41 миллиард юан даромад олинган бўлса, чекиш орқасида аҳоли саломатлиги ёмонлашганидан кўрилган иқтисодий зарар 65 миллиард юанни ташкил этган.

ТАЙЁРГАРЛИК БОШЛАНДИ

Миср ҳозирдан XXI асрни кутиб олишга тайёргарликни бошлаб юборди.

Эҳромлар ёнида уюштириладиган янги йил байрами унинг энг катта маросимларидан бўлади. Бу тантананинг дастури бугунги кунда аниқланмоқда. Лекин шунга қарамай юзлаб оврўполиклар катта Сфинкс пойидаги очиқ театрнинг олдинги қаторларидан ўзларига жой банд қиляптилар. Бу ерда ҳар куни кечқурун «Овоз ва ёруғлик» кўрсатувлари бўлади.

Қоҳиранинг катта меҳмонхоналари ҳам ўз хоналарини банд қилиш учун талабномалар қабул қилишга киришдилар. «Мена хаус» каби. меҳмонхоналарнинг деярли барча хоналари ҳозирги вақтдаёқ банд қилиб бўлинди.

ЎЗИ ҲАМ 40 МЕТР ЭМИШ

Перу Амазонияси чангалзорларида жойлашган Нуэво Такна қўрғончаси аҳолиси ҳаяжонда ва айни вақтда катта ташвишда.

Бунинг сабаби шундаки, қўрғонча атрофида шу вақтгача учрамаган ниҳоятда баҳайбат бўғма илон пайдо бўлган. Уни кўрганларнинг айтишларига қараганда узунлиги нақд 40 метр келармиш.

Бу аждаҳони биринчи бўлиб Луис Льума исмли болакай кўриб қолган. У майсазорда тўп ўйнаб юрган вақтда ағдарилиб тушаётган дарахтларнинг даҳшатли шатир-шутирини эшитган ва ўзидан ўттиз метрча наридан ўрмондан ўтиб кетаётган баҳайбат илоннинг «автобусдек йўғон танасини» кўриб қолган. Аждаҳо ўзидан кейин оғир трактор юра оладиган йўл қолдирган. Луисдан ташқари илонни қўрғончада яшовчи яна камида беш киши кўрган. Перуда нашр этиладиган «Экспресс» газетасида шу ҳақда хабар берилди.

Янги китоблар

«ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ»

ТОШКЕНТ Давлат юридик институти олимлари томонидан ёзилган, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари талабалари учун мўлжалланган шу номдаги китоб ўз эгаларига бориб етди.

Уни тайёрлашда институт қошидаги Инсон ҳуқуқлари ва гуманитар ҳуқуқларни ўрганиш маркази ходимларининг муносиб хизматлари бор. Олимлар китобни яратишда Президентимизнинг Республикада ҳуқуқий билим ва маданиятни ошириш билан боғлиқ бир қатор ҳужжатларини асос қилиб олдилар.

Китобда миллий қонунчиликни такомиллаштириш билан бирга, аҳоли ўртасидаги ҳуқуқий тарбия ишларини тубдан яхшилаш мавзуси бош йўналиш ҳисобланади. Мазкур ўқув қўлланмасининг «Инсон манфаатлари йили»да нашр этилиши мамлакатимизда инсон қадр-қиммати масалаларига жиддий эътибор берилаётганлигини кўрсатувчи яна бир далил сифатида муҳим аҳамият касб этади.

«Инсон ҳуқуқлари» китобида фуқаролар ҳуқуқлари ва эркинликлари ҳамда уларни муҳофаза этиш билан боғлиқ масалалар илмий-назарий жиҳатдан батафсил тадқиқ этилган. Ўқувчи ундан ҳуқуқларга доир таълимотлар тарихи, халқаро ҳужжатларнинг мазмуни, халқаро ва миллий ташкилотларнинг фаолиятига оид кўп маълумотлар олади.

Омонулло МУҲАММАДЖОНОВ.

Боққа кирдик гуллар излаб,
Зебо санамлар бор экан,
Сарвқомат, гулгун юзлар,
Бир-биридан дилдор экан.

Шай турарлар ҳар бири шод,
Айтиб кўнгил розини,
Файзга тўлди, бул катта боғ,
Кўргач раққоса нозини.

Даврон АҲМАД сурат-лавҳаси.

ОНА ҒАНИМАТ

Турмуш чорраҳаларида

МАСТУРА буви келинининг ишдан қайтишини пойлаб ўтирар, дарвозада сояси кўринди дегунча, ошхонага пилдираб бориб чой қўярди. Келин эгнини алмаштириб чиққунича дастурхон ёзиб, унга чой тутарди. Четдан қараган киши Сорахонни қайнона, Мастура бувини келин деб гумон қилиши табиий эди. Негаки, боёқиш кампир қариган чоғида ёлғиз ўғлининг орқасидан ҳузур-ҳаловат кўриш ўрнига ўз уйида пойи-патак, чинакам туртки тагида қолди. Бир ёқдан келини, бир ёқдан ичкиликсиз туролмайдиган ўғил, аллақайси шаҳарларга тентираб кетган набираси-ю, куёвнинг ёлғизгина қизи Мадинага ўтказаётган зуғумлари...

Буларнинг бари Мастура бувини эрта қаритди. Ҳаммасидан ҳам келини Сорахоннинг аччиқ-санчиқ гапларига чидаш қийин. Унинг ҳеч нарсадан кўнгли тўлмайди. Шўрлик ўғлининг ичганича бор, униям шанғиллайвериб, «астар-аврасини» чиқариб ташлаган.

Мастура буви-ку, бу уйда «чўри». Унинг нафақа пулини ҳам «Эшикли уй, ул-бул нарсани ўзим обкеларман. Сиз пулни нима қилардингиз?» дейди-ю, Сорахоннинг ўзи чўнтагига солади-қўяди. Кампир пул санашниям билмайди, азбаройи содда ва беғуборлигидан қўшнилар унга «бозор кўрмаган кампир» деб ном қўйиб олишган. Кампир чоли урушдан қайтмагач, икки боласини бағрига босганча чирқираб қолди. Лекин, қайтиб турмуш қурмади. Ўн олти ёшда узатилган эди, бир умр далада ишлади, ҳалол меҳнат эвазига чолининг чироғини ёқиб, болаларини улғайтирди.

Чумолигаям озор бермайдиган, табиатан камгап, куюнчак Мастура бувининг пешонасига битган келинни қаранг... Яна ичида «Сорахонга ҳам қийин, бозор қилишнинг ўзи бўлмаса керак» деб ачиниб қўяди. Шундан сув обкелишми, сигир соғиш, уй супуриш, пишириш-туширишгача ҳаммасини кучи етганча куймаланиб ўзи қилади. Шомга бориб оёқлари ўзига бўйсинмай қолади. Қаричилик-да, овутади ўзини-ўзи, энди ёш бўлармиди...

Иссиқ чойни хўплаб ўтириб, Сорахон бозори кундан-кунга сустлашиб бораётганидан нолийди. «Ўзингизни ўтга-чўкка уравермангг, болам. Шукр, қозонимиз қайнаб турибди. Ёшсиз, билинмайди, ёшингиз сал ўтса...»

Қайнонасининг оғзидаги оғзида, бўғзидаги бўғзида қолиб, Сорахон бобиллаб кетади:

— Ҳа, энди, «алкаш» ўғлингиз бола-чақасини боқмагандан кейин мажбурман-да, бозорга чиқишга. Биров келиб, текинга нон бериб кетармиди? Тўртта-бешта текинхўрни боқишнинг ўзи бўладими?

Муштипар кампирнинг юраги сиқилади. «Қаёқданам унга гапирдим?»

— Яна ўзингникини боққанинг етмагандек, бировларнинг эшигингда ялоқ ялаганига ўлайми?! — Сорахон тўнғиллаб, ошхонага кетди. Мастура бувининг юрагига наштар санчилгандек бўлди. «Ҳа, қизи тушмагур-а, баттол адасидан қўрқиб, менинг бағримдан паноҳ излаб келган-да. Бугуноқ уйига жўнатмасам тинчимайдиганга ўхшайди». Кечадан буён ўзиникида юрган набирасига ачинади буви.

Зум ўтмай яна Сорахоннинг ўғлига бақирган овози эшитилди.

— Элдор, музлатгичдаги тухумларни қайси тешиб чиққур еди?! Амма-памманг келмаганмиди, бугун...

Мастура бувининг юраги зирқиради. « — Бегуноҳ боламнинг оёғидан тортиб нима қиларкин? Келса битта нонни раво кўролмайманку!»

Иложи борича бу заҳарханда гаплардан йироқлашиш учун иккита челакдаги сувни гулларга сепди-да, оқсай-оқсай сув олиб келиш учун кўчага чиқди...

Маҳалладагилар, «невараларингизга айтсангиз бўлмайдими деса, — қўйинг, улар ёш-ку, ўтираверсам бўлмас, қоним юришади», — деб кулиб қўя қолади буви. Уйим тинч бўлсин, деб гапгаштак-у, тўйларга кўп бормас, лекин, маъракаларга чор-ночор бориб келарди. Ўғли онам, деб жон койитмаса, қизи шўрлик ўзидан ортмаса, келинининг аҳволи бу бўлса...

Шундаям Оллоҳ, ўзингга шукр, кўрсатганингга шукр, дерди у уззу кун. Яхши ният яхши. Зора ҳаммасининг инсофини бериб қолса...

Кунлар кетидан кунлар ўтаверди. Қарилик ҳам ўз ҳукмини ўтказиб, буви совуқ қиш кечаларидан бирида шамоллаш баҳона ётиб қолди. Қизи қўшни қишлоқдан келиб биргина кун парвариш қилди, аммо, ноилож яна уйига кетди. Бечора, турмуши ночор бўлсаям дилбанди-да, болалари орқали онасига бир коса овқат бериб юборишни канда қилмади. Ўзи ҳам келиб турди.

Аммо ўлим ҳақ, деганларидек, узун қиш кечаларидан бирида мусичадек беозор, фариштадек муштипар Мастура буви жон таслим қилди.

Кампирнинг маъракалари ўтгач, рости, бу остонага Сорахоннинг уруғ-аймоғидан бўлак ҳеч ким қадам босмади...

На қўни-қўшнилар, на Мастура бувининг яқинлари келмайди. Бу хонадоннинг файзини Мастура буви ўзи билан рост дунёга олиб кетгандек эди...

Нигора ЖАЛОЛИДДИН қизи.

ТЕКШИРУВНИНГ ХУНУК НАТИЖАЛАРИ

ПСКЕНТдаги 4-озиқ-овқат дўкони сотувчиси Абдураҳим Кунишев харидор берган пулни чаққон санаб қоғоз қутига ташлади-да «Следующий» деб қўйди. Пул берган харидор эса қайтимини кутганча бир четда қолаверди.

Солиқчи бурчаги

Солиқчилар харид қилинган маҳсулотларни қайта ҳисоб-китоб қилганларидан кейингина Абдураҳим харидордан 60 сўм ортиқча олганлиги исботланди. Дарҳол юлғич сотувчи устидан жиноий иш қўзғатилди. Тўпланган материаллар туман судида кўриб чиқилиб икки йил давомида унинг маошидан 20 фоиз ушлаб қолишга қарор қилинди.

«Бахтиёр» хусусий корхонаси сотувчиси Р. Ҳакимов эса Абдураҳимга нисбатан бироз инсофлироқ экан. У бир харидордан 24 сўм уриб қолган пайтида қўлга тушди ва бу қилмиши учун 2400 сўм жарима тўлайдиган бўлди.

Солиқчилар Пскент туманидаги савдо шахобчаларини кўздан кечирганларида бошқа хил бузилишларнинг ҳам шоҳиди бўлдилар. Жумладан, «Мираъзам» хусусий корхонасига қарашли дўконда назорат касса машинаси ишлатилмаётган эди. Бунинг учун дўкон мудири Мирали Умаралиевга 3 минг сўм жарима солинди. «Фарҳод» фирма дўконида ҳам бундай беparволик дўкон мудирига қимматга тушди. 3 минг жарима солинди. Туман давлат солиқ инспекциясининг савдо ва хизмат кўрсатиш корхоналарини назорат қилиш бўлими ходимлари ўтган 9 ой давомида 107 марта текширув ўтказишди. Шундан 92 тасида турли хил қоида бузарликлар мавжудлиги аниқланди. Тўпланган ҳужжатларнинг 7 таси туман прокуратурасига, 19 таси туман судига берилди. Қолган ҳужжатлар солиқ инспекциясида кўриб чиқилди.

Текширувлар давомида бюджетга 390 минг 400 сўм солиқ ҳисобланди. Рухсатсиз ва ҳужжатсиз сотилаётган салкам 30 минг сўмлик мол-мулк мусодара қилинди. Маъмурий жавобгарликка тортилган шахслардан 150 минг сўм жарима ундириб олинди.

Солиқчилар бюджетни тўлдириш йўлида бор куч-ғайратларини сарфламоқдалар. Туманда 658 та солиқ тўловчи корхона бор. Яқинда солиқчилар улардан 213 тасини текширувдан ўтказдилар. Шунда 189 ҳолатда турли хил бузилишлар мавжудлиги аниқланди. Бюджетга 6 миллион 384,3 минг сўм қўшимча солиқ ҳисобланди. Бузилишларга йўл қўйган 221 нафар мансабдор шахсга 494,6 минг сўм жарима солинди.

Ҳозирги пайтда бюджет олдида қарздор бўлиб турган корхоналар рўйхатини 3-кўчма механизациялашган колонна «бошқариб» келаяпти. Унинг бюджетдан 1 миллион 930 минг сўм қарзи бор. Пахта заводининг қарзи эса 1849 минг сўмга етди. 8-автотранспорт корхонаси, «Пскент» жамоа хўжалиги ҳам бюджет олдидаги қарзларини узишни ўйламаяптилар. Солиқчилар уларга ҳар кун — ҳар соат қарзларини эслатиб турибдилар. Шунга қарамай, ўзгариш сезилмаяпти.

Ҳозир туман корхоналари бюджетдан 65,4 миллион сўм қарз бўлиб турибдилар. Солиқчилар шу қарзларни ундириш йўлида барча чораларни кўришмоқда. Аммо, бу ҳақда ташкилотларнинг раҳбарлари ҳам жон куйдирсалар чакки бўлмасди.

Ж. НОСИРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси матбуот хизмати раҳбари.

Об-ҳаво

Республика гидрометеорология Бош бошқармасининг хабарига кўра 18—22 октябрь кунлари пойтахтимиз ва Тошкент вилоятида ҳаво очиқ бўлиб, кечалари 7—12, кундуз кунлари 22—27 даража атрофида иссиқ бўлади.

Сергели туманидаги «ҲАЁТ-Р.Ф.» хусусий фирмаси

ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида Қуйлиқ мавзеси, 5 «Б» уйда қабул қилинади.

Футбол

ОЛТИНГА — ИККИ, БРОНЗАГА — УЧ ДАЪВОГАР

МАМЛАКАТ биринчилиги якунланишига беш тур қолди. Олтин медалларга асосан МҲСК ва «Нефтчи» жамоалари, бронзага — «Дўстлик», «Навбаҳор», «Пахтакор» футболчилари даъвогар бўлиб турибди. Ўтган сешанба куни бўлиб ўтган 29-тур беллашувларида армиячилар ҳам, фарғоналиклар ҳам ғалабага эришдилар. МҲСК ўз майдонида «Сурхон» жамоасини 3:1, «Нефтчи» эса «Хоразм»да майдон эгаларини 2:1 ҳисобида мағлуб этишди. Ўз майдонида «Янгиер» устидан 4:2 ҳисобида устун келган «Дўстлик» 59 очко билан учинчи ўринга кўтарилди. Вилоятимиз вакиллари «Янгиер» жамоаси билан бўлган учрашувда 62-дақиқада 3:0 ҳисобида ютиб туришганди. Меҳмонлар дарвозасига тўпларни П. Кайгородов (5-дақиқада), Ф. Хабибулин (20- ва 62-дақиқаларда) киритишгандан сўнг хотиржамликка берилдилар ва тезда ўз дарвозаларидан кетма-кет иккита тўп ўтказиб юбордилар. 90-дақиқада Жаъфар Ирисметов «Янгиер» дарвозасига тўртинчи тўпни киритиб, жамоаси ғалабасини мустаҳкамлади. Шу турнинг асосий учрашувларидан бири Наманганда бўлиши лозим эди. Аммо, «Навбаҳор» — «Пахтакор» ўртасидаги ўйин 1 ноябрга қолдирилди. Ҳозирда «Навбаҳор»да 56, «Пахтакор»да 53 очко бор. Бу жамоалар «Дўстлик»ка нисбатан биттадан кам ўйин ўтказишган. Мутахассис ва мухлислар «Дўстлик», «Навбаҳор» ва «Пахтакор»нинг бронза медалларига имкониятларини деярли тенг деб баҳоламоқдалар. Негаки, бу уч жамоа қолган беш турнинг учтадан учрашувини сафарда, иккитадан ўйинни ўз майдонида ўтказишади.

Мазкур турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Косонсой» — «Сўғдиёна» — 1:4, «Трактор» — «Бухоро» — 1:2, «Атласчи» — «Афросиёб» — 0:2, «Насаф — «Чилонзор» — 1:2, «Зарафшон» — «Андижон» — 2:0.

«ТЕМИРЙЎЛЧИ» ОЛИЙ ТАБАҚАДА, ИККИНЧИ ЖАМОА КИМ БЎЛАРКИН?

БИРИНЧИ табақа жамоалари ҳам тўрт турдан сўнг мавсумни якунлайдилар. Қўқоннинг «Темирйўлчи» футболчилари мухлислар ишончини оқлаб, яна кучлилар гуруҳида қатнашадиган бўлишди. Қолган учрашувлар натижасидан қатъий назар ҳозирда 85 очко тўплаган қўқонлик футболчилар иккита йўлланманинг биттасини қўлга киритдилар. Вилоятимиз вакиллари — Бекободнинг «Металлург» жамоаси иккинчи йўлланмага даъвогарлик қилаётганлиги қувонарлидир. Футболчиларимиз сўнгги турда сафарда «Гулистон» жамоаси устидан 1:0 ҳисобида устун келиб, очколарини 77 тага етказишди. Тошкентнинг «Истиқлол» жамоаси ҳисобида 73 очко бор. «Қизилқум» сафарда «Орол»га 1:3 ҳисобида ютқазгандан сўнг йўлланмага даъвогарлик қилиш имконидан деярли маҳрум бўлди.

Ўтган чоршанба куни ўтказилган 40-турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Шаҳрихон» — «Истиқлол» — 2:4, «Пахтаобод» — «Лочин» 1:3, «Норин» — «Боғдод» — 1:2, «Роҳат» — «Машъал» — 1:2, «Кимёгар» — «Дўстлик» — 2:1, «Хива» — «Ситора» — 2:0.

Бокс

ВИЛОЯТ ЧЕМПИОНЛАРИ

ЯҚИНДА Олмалиқ шаҳрида бокс бўйича вилоят биринчилиги мусобақаси ўтказилди. Тўрт кун давом этган бу тадбирда вилоятнинг барча туманларидан 13 та жамоа вакиллари қатнашди.

Ушбу мусобақада Қибрай туманидан 9 та спортчи иштирок этиб, ўз маҳоратларини юксак даражада намойиш қилдилар. Жумладан, 60 килограмм вазнда рингга тушган қибрайлик Эржон Сирлибоев биринчи ўрин, 70 килограммлик Азиз Отаев ва 54 килограммлик вазн бўйича Қудрат Бойжумановлар фахрли иккинчи ўринни ҳамда 42 килограмм вазнда рингга тушган Рашид Суанбоевлар учинчи ўринни эгаллашди.

Ғолиб боксчилар фахрий ёрлиқ ва совғалар билан тақдирландилар.

Рўзибой ҲАМИДОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48. Эълонлар: 33-99-15, 36-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0657. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Музаффар ҚЎЧҚОРОВ. Адади 8.771 нусха.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20. 30. Босишга топширилди – 18.30.